

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Α΄ Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:

Φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον

Τίτλος:

«Η φύση μάς μιλά. Την ακούμε;»

ΜΑΡΙΑ ΤΟΛΥΜΕΝΟΥ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι .Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σεναρία και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας λογοτεχνίας: Βασίλης Βασιλειάδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Η φύση μάς μιλά. Την ακούμε;

Δημιουργός

Μαρία Τολουμένου

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική λογοτεχνία

(Προτεινόμενη) Τάξη

Α΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Απρίλιος 2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

Φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

9 ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής

Εκτός σχολείου: γειτονιά

II. Εικονικός χώρος: Wiki

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

- Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να έχει παρουσιάσει στους μαθητές το συνεργατικό περιβάλλον διδασκαλίας Wiki και, ει δυνατόν, να έχουν εργαστεί σε αυτό και για προηγούμενες εργασίες. Κάτι που είναι δυνατό να έχει γίνει, καθώς το σενάριο αυτό δεν αφορά την πρώτη θεματική ενότητα στη

νεοελληνική λογοτεχνία κι επομένως ούτε και το πρώτο τρίμηνο. Αλλά ακόμα και αν ο εκπαιδευτικός επιλέξει την ενότητα αυτή –«Φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον» – για το πρώτο τρίμηνο και εφαρμόσει το σενάριο αυτό, μπορεί να εξοικειώσει τους μαθητές με το συνεργατικό περιβάλλον τον πρώτο μήνα του τριμήνου και στη συνέχεια να προχωρήσει στο σενάριο, που είναι οκτώωρο κι έτσι μπορεί να γίνει τον δεύτερο μήνα του τριμήνου. Θα πρέπει ακόμα να γνωρίζουν τη δημιουργία ηλεκτρονικού κόμικ με κάποιο από τα ελεύθερα προγράμματα που υπάρχουν στο διαδίκτυο. Προτείνεται το comicstripcreator, αφού για τη λειτουργία του δεν απαιτείται σύνδεση στο διαδίκτυο και το κόμικ που δημιουργείται μπορεί να αποθηκευθεί εύκολα ως εικόνα.

- Σε κάθε ομάδα, επίσης, είναι απαραίτητο τουλάχιστον ένας μαθητής να είναι αρκετά εξοικειωμένος με το Πρόγραμμα Επεξεργασίας Κειμένου (ΠΕΚ), το λογισμικό παρουσίασης και την πλοήγηση στο διαδίκτυο. Κι αυτό δεν είναι αυτονόητο για μαθητές Α΄ Γυμνασίου, γιατί οι περισσότεροι γνωρίζουν (και συγκαταούν) μόνο την ψυχαγωγική χρήση του, παρά το γεγονός ότι μπορεί στο Δημοτικό να έχουν διδαχτεί τα προγράμματα αυτά.
- Καθώς για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτείται χρήση του εργαστηρίου Πληροφορικής θα πρέπει να υπάρχει καλή συνεργασία με τον καθηγητή Πληροφορικής για την παραχώρηση του εργαστηρίου. Θα μπορούσε επίσης να έχει γίνει από την αρχή της χρονιάς συνεννόηση με τον υπεύθυνο του ωρολογίου προγράμματος, ώστε να υπάρχει στο εργαστήριο Πληροφορικής «ζώνη φιλολογικών μαθημάτων».
- Καλή συνεργασία απαιτείται και με τον διευθυντή του σχολείου ώστε να δείξει κατανόηση και ανοχή για τη «δημιουργική φασαρία» που ενδέχεται να δημιουργηθεί κατά την συνεργασία των ομάδων.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

—

Το σενάριο αντλεί

—

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το σενάριο ασχολείται με την κατανόηση της στενής σχέσης ανάμεσα στο φυσικό περιβάλλον και τον άνθρωπο. Οι μαθητές, αρχικά, μέσα από τις δραστηριότητες διακρίνουν τη μηδαμινή παρουσία της φύσης στο οικιστικό περιβάλλον της πόλης και συνειδητοποιούν πόσο αυτή η απουσία επηρεάζει τη ζωή των ανθρώπων που κατοικούν εκεί. Εντοπίζουν επίσης μορφές καταστροφής της φύσης και διάφορα περιβαλλοντικά προβλήματα. Τα στοιχεία της φύσης που πρωταγωνιστούν στα λογοτεχνικά κείμενα τα οποία μελετούν οι μαθητές γίνονται οι οδηγοί τους στην πορεία συνειδητοποίησης της στενής σχέσης φύσης-ανθρώπου, καθώς και στον προβληματισμό που θα αναπτύξουν και τη στάση που θα τηρήσουν στη συνέχεια. Η προσέγγιση αυτή ελπίζουμε να οδηγήσει τους μαθητές στην καλλιέργεια περιβαλλοντικής συνείδησης και στην ανάληψη πρωτοβουλιών για την αντιμετώπιση της προβληματικής σχέσης του σύγχρονου ανθρώπου με τη φύση.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η θεματική ενότητα «Φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον» προσφέρεται για την κατανόηση της στενής σχέσης ανάμεσα στη φύση και στον άνθρωπο, κάτι που δε συνειδητοποιούμε πάντα, αφού η λειτουργία της φύσης, ως τροφοδότη κυρίως, θεωρείται ως κάτι αυτονόητο, ιδιαίτερα στην εποχή μας. Τα λογοτεχνικά κείμενα δίνουν το έναυσμα για να αναπτυχθεί προβληματισμός σχετικά με την πορεία της

σχέσης αυτής, για επιλογές του ανθρώπου που δείχνουν τον σεβασμό του προς τη φύση αλλά και για άλλες που δείχνουν την αδιαφορία του για τη ζωοποιό της δύναμη, αδιαφορία που φτάνει μέχρι την εκμετάλλευση και την καταστροφή της.

Με τις δραστηριότητες προσπαθούμε να ευαισθητοποιήσουμε τους μαθητές για ένα θέμα που αφορά και τη δική τους ζωή. Για αυτό και όλες εντάσσονται σε ένα πρόγραμμα δραστηριοποίησης του σχολείου για ενημέρωση και αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων. Η λογοτεχνία μιλά για τη ζωή γύρω τους, οι μαθητές καλούνται να την ακούσουν και να συνομιλήσουν μαζί της, ενώ ο διδάσκων καλείται να τους βοηθήσει στους τρόπους έκφρασης του προβληματισμού τους.

Το ηλεκτρονικό περιβάλλον του Wiki προσφέρεται για αυτή τη σταδιακή προσέγγιση του θέματος. Κάθε ομάδα διατηρεί τον δικό της χώρο –φάκελο και σελίδες– κι έτσι φαίνεται η εξελικτική και συνεργατική πορεία των δραστηριοτήτων της. Η γνωριμία με το πρόβλημα αρχικά και η έκφραση της άποψής τους, στη συνέχεια, θα οδηγήσει ομαλά στη διαμόρφωση της πρότασής τους για τις δράσεις του τμήματός τους. Επιπλέον, η γνωριμία με τα λογοτεχνικά μέσα των κειμένων, ο σχολιασμός και η ενσωμάτωση αυτών στα κείμενα των μαθητών δημιουργεί στο Wiki ένα είδος εργαστηρίου της κάθε ομάδας, που μπορεί να λειτουργήσει και ως χώρος μαθητείας για μεταγενέστερες δραστηριότητες.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Με το σενάριο αυτό επιδιώκουμε οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να κατανοήσουν την αποξένωση του ανθρώπου της εποχής μας από τη φύση
- να νιώσουν αισθήματα ευφορίας και ικανοποίησης που δημιουργεί η φύση, αλλά και την απογοήτευση μπροστά στην καταστροφή της κι έτσι να προβληματιστούν για τη δική τους ενεργοποίηση.

Γνώσεις για τη λογοτεχνία

Με το σενάριο αυτό επιδιώκουμε οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να γνωρίσουν τα εργαλεία που χρησιμοποιούν οι συγγραφείς στις ιστορίες τους. Σε ένα εικονικό εργαστήρι για κάθε λογοτέχνη καταγράφουν τους ιδιαίτερους λογοτεχνικούς τρόπους και με αυτούς δημιουργούν κείμενα που μοιάζουν με παραμύθι –πρώτη φράση, επιμύθιο, επαναλήψεις, ασύνδετο σχήμα. Έπειτα αποκωδικοποιούν τον ρόλο τους για τη δημιουργία του συγκεκριμένου κειμενικού είδους
- να εντοπίσουν τις αφηγηματικές τεχνικές και τον ρόλο τους, τον αφηγητή και τη σχέση του με την ιστορία που παρουσιάζεται, στοιχεία ύφους, όπως χιούμορ, προτροπές, και στοιχεία στιχουργικής –στροφές, στίχοι, ομοιοκαταληξία– προκειμένου να κατανοούν αφενός ότι οι επιλογές αυτές συντελούν στην κατασκευή μιας ιστορίας με συγκεκριμένο ύφος και ότι κάθε συγγραφέας χρησιμοποιεί το δικό του ύφος που τον διαφοροποιεί από τους ομότεχνούς του.
- να αντιληφθούν ότι η λογοτεχνία αντλεί το υλικό της από την πραγματική ζωή και κάθε λογοτεχνικό έργο αποτελεί την εκδοχή του δημιουργού του.

Γραμματισμοί

Με το σενάριο αυτό επιδιώκουμε οι μαθητές και οι μαθήτριες να μπορούν:

- να εμπλακούν σε δραστηριότητες δημιουργικής γραφής, καθώς θα προχωρήσουν στη συγγραφή κειμένου, χρησιμοποιώντας μάλιστα τους λογοτεχνικούς τρόπους που εντόπισαν σε ορισμένα από τα κείμενα. Η συγγραφή ιστοριών βασίζεται στη συνεργατική γραφή και γίνεται με τέτοιο τρόπο ώστε η σκέψη του ενός μαθητή να τροφοδοτεί τη σκέψη του επόμενου στη σειρά στη δημιουργία της ιστορίας κάθε ομάδας
- να επιλέγουν για τη συγγραφή ιστοριών τους κατάλληλους λογοτεχνικούς τρόπους, ανάλογα με το ύφος που επιθυμούν να προσδώσουν στο κείμενό τους, και να αιτιολογούν τις επιλογές τους, ώστε να αποκτήσουν μεταγνωστικές δεξιότητες στην κατασκευή μιας ιστορίας

- να αξιοποιούν τη συμπληρωματική λειτουργία του λόγου, του ήχου, της εικόνας στη δημιουργία μιας εικονογραφημένης ιστορίας, αφού τα πολυτροπικά κείμενα και τα υπερκείμενα είναι οι μορφές κειμενικού είδους που σε μεγάλο βαθμό συναντούν στην καθημερινότητά τους
- να εντοπίζουν τις διαφορετικές αντιδράσεις των ποιητικών υποκειμένων απέναντι στην καταστροφή του περιβάλλοντος
- να χρησιμοποιούν ένα ηλεκτρονικό συνεργατικό περιβάλλον εργασίας και μάθησης, για να εκφράσουν κοινούς προβληματισμούς, να ανταλλάξουν απόψεις και να παράγουν κείμενα μετά από συνεργασία, δουλεύοντας ως ομάδα στο σχολείο ή στο ηλεκτρονικό περιβάλλον του μαθήματος
- να αναπτύξουν πρωτοβουλίες και να εμπλακούν σε καταστάσεις που προάγουν την ενεργητική συμμετοχή τους στην επεξεργασία πληροφοριών και στην επικοινωνία τους με δημόσιες υπηρεσίες.

Διδακτικές πρακτικές

Οι μαθητές εργάζονται σε ομάδες σε όλες σχεδόν τις δραστηριότητες του σεναρίου. Μόνο στο πρώτο φύλλο εργασίας υπάρχει δραστηριότητα δημιουργικής γραφής, κατά την οποία κάθε μαθητής καλείται να γράψει τη δική του συνέχεια σε μια ιστορία που ξεκινά όλη η ομάδα στο σχολείο κι έχει καθορίσει την υπόθεση, αλλά όχι την πλοκή. Η ατομική αυτή εργασία αποσκοπεί στην προσωπική εμπλοκή κάθε μαθητή και στην καταγραφή των ιδεών του, όμως το τελικό αποτέλεσμα, η ιστορία στο σύνολό της, θα είναι προϊόν συνεργασίας.

Σε μεγάλο βαθμό το σενάριο βασίζεται στη μικτή μάθηση, καθώς πολλές από τις δραστηριότητες πραγματοποιούνται στο Wiki του μαθήματος. Κάθε ομάδα δουλεύει στη σελίδα της και ολοκληρώνει εκεί βήμα-βήμα τις εργασίες της, σχολιάζει τις επιλογές της και των άλλων ομάδων.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Στο σενάριο επιλέχθηκε να ασχοληθούν οι μαθητές με προβλήματα που συναντούν στο φυσικό και το οικιστικό τους περιβάλλον. Μια και οι μαθητές του σχολείου στο οποίο διδάσκει η συντάκτρια του σεναρίου ζουν σε υποβαθμισμένη περιβαλλοντικά αστική περιοχή, κρίθηκε απαραίτητη η ευαισθητοποίησή τους για τα περιβαλλοντικά προβλήματα και η ανάληψη πρωτοβουλιών στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του σχολείου.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σενάριο εντάσσεται στην θεματική ενότητα της Α΄ Γυμνασίου «Φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον» (Νέο Πιλοτικό Πρόγραμμα Σπουδών).

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Για την πραγματοποίηση των δραστηριοτήτων τους οι μαθητές χρησιμοποιούν το πρόγραμμα επεξεργασίας κειμένου (ΠΕΚ) για να απαντούν στις στοχευμένες ερωτήσεις που τους δίνονται προκειμένου να συγκεντρώσουν το υλικό τους για την παρουσίαση του θέματός τους και για τις δραστηριότητες δημιουργικής γραφής που τους ζητούνται. Αξιοποιούμε, επομένως, τις δυνατότητες του ΠΕΚ για βελτίωση, επανεξέταση και πιθανή αλλαγή του περιεχομένου του κειμένου, αλλαγή στη σύνταξη και μορφοποίησή του. Αξιοποιούμε δηλαδή το χαρακτηριστικό της ρευστότητας του ηλεκτρονικού κειμένου.

Οι μαθητές χρησιμοποιούν, επίσης, το λογισμικό παρουσιάσεων και το πρόγραμμα δημιουργίας κόμικ για τη δημιουργία πολυτροπικών κειμένων, που αποτυπώνουν τα ζητούμενα με συμπληρωματικούς τρόπους και αναδεικνύουν τις δυνατότητες πολλαπλής αναπαράστασής τους.

Τέλος, οι μαθητές δραστηριοποιούνται στο συνεργατικό περιβάλλον του μαθήματος (Wiki) για την ολοκλήρωση των εργασιών των ομάδων και τη συγγραφή των τελικών τους κειμένων. Έχουν τη δυνατότητα, επομένως, να συνεργάζονται και

σε χρόνο εκτός τάξης και να ανταλλάσσουν απόψεις και προβληματισμούς με αφορμή τα κείμενα.

Κείμενα

Λογοτεχνικά κείμενα σχολικών εγχειριδίων

ΚΝΑ Α' Γυμνασίου:

Ίταλο Καλβίνο, «[Μανιτάρια στην πόλη](#)»

ΚΝΑ Β' Γυμνασίου:

Μιχάλης Γκανάς, «[Στα καμένα](#)»

Ανθολόγιο Λογοτεχνικών Κειμένων (Γ' & Δ' Δημοτικού):

Νίκος Γκάτσος, «[Ο εφιάλτης της Περσεφόνης](#)»

Λογοτεχνικά κείμενα εκτός σχολικών εγχειριδίων

Αργύρης Χιόνης, «[Η ομορφιά που γεννιόταν και πέθαινε](#)». Ο λόγος ανάγκη της ψυχής.

Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Β' Γυμνασίου, 62. Λευκωσία: Παιδαγωγικό

Ινστιτούτο Κύπρου 2014.

Εκπαιδευτικό/υποστηρικτικό υλικό

Βίντεο

[Man](#): Ταινία animation για τη σχέση του ανθρώπου με τη φύση

Τραγούδια

«[Ο εφιάλτης της Περσεφόνης](#)» από τον δίσκο *Τα παράλογα* (1976). Στίχοι Νίκος

Γκάτσος, μουσική Μάνος Χατζηδάκης, ερμηνεία Μαρία Φαραντούρη

«[Στα καμένα](#)» από τον δίσκο *Ρίζε Κόκκινο στη νύχτα* (1993). Στίχοι Μιχάλης Γκανάς,

μουσική-ερμηνεία Λαυρέντης Μαχαιρίτσας, Minos.

Ιστοσελίδες

[Αρχαιολογικό Μουσείο Ελευσίνας](#)

[Εθελοντές Δασοφυροπροστασίας Αττικής](#)

[Εθνικός Δρυμός Πάρνηθας](#)

[Educadium](#) (απαιτείται κωδικός)

Blog Ιερά Οδός: [Ελευσίνα Μυστήρια](#)

Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού: [Κλασική περίοδος στην αρχαία Αθήνα](#)

Κοινοφελές Ίδρυμα Ιωάννη Σ. Λάτση: [Ψηφιακός οδηγός του Μουσείου Ελευσίνας](#)

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Α΄ Φάση: Πριν την ανάγνωση (1 διδακτική ώρα)

Η τάξη βρίσκεται στην αίθουσα, σε ολομέλεια και σε μετωπική διάταξη, και ο διδάσκων ενημερώνει τους μαθητές για την εκδήλωση που πρόκειται να γίνει στο σχολείο για τον εορτασμό της Διεθνούς Ημέρας της Μητέρας Γης στις 22 Απριλίου. Για αυτό και τους προτρέπει να ασχοληθούν στο μάθημα της λογοτεχνίας με κείμενα σχετικά με το φυσικό περιβάλλον. Αφορμή για όλες τις δραστηριότητες που θα ακολουθήσουν αποτελεί η εκδήλωση που πρόκειται να γίνει και στην οποία θα τις παρουσιάσουν. Πρόκειται επομένως για μια πραγματική περίπτωση της σχολικής ζωής, που ευελπιστούμε ότι θα κινητοποιήσει το ενδιαφέρον των μαθητών και θα συνδέσει το μάθημα της λογοτεχνίας με τη ζωή τους εκτός σχολείου.

Ζητούμε πρώτα όμως να ακουστεί η δική τους φωνή σχετικά με τα περιβαλλοντικά προβλήματα, σύμφωνα με το [πρώτο φύλλο εργασίας](#) που τους δίνουμε, αφού παρακολουθήσουν ως αφορμή ένα [βίντεο](#) σχετικό με τη συμπεριφορά του ανθρώπου προς τη φύση. Αρχικά, οι μαθητές δημιουργούν ομάδες των τεσσάρων ατόμων, ανά δύο θρανία, όπως κάθονται. Αυτός δε θα είναι ο χωρισμός τους σε ομάδες για τη συνέχεια του σεναρίου αλλά τη δεδομένη στιγμή εξυπηρετεί τον σκοπό της συνεργασίας (έστω και με συμμαθητές διαφορετικούς από αυτούς με τους οποίους θα συνεργαστούν στη συνέχεια).

Έπειτα, με καταιγισμό ιδεών ζητούμε από κάθε ομάδα να καταγράψει λέξεις ή φράσεις που αποδίδουν τις σκέψεις τους και να τις παρουσιάσουν στη συνέχεια σε ένα συννεφώλεξο, προκειμένου να καταγραφεί η άποψη της τάξης. Το συννεφώλεξο

θα αποτελέσει την πρώτη ανάρτηση της τάξης στο Wiki του μαθήματος και επιπλέον θα λειτουργήσει ως μέσο απεικόνισης των πρώτων παρατηρήσεων των μαθητών. Σε αυτές θα μπορούν να ανατρέχουν κατά τη διάρκεια των εργασιών τους για να τις συγκρίνουν με τα νέα δεδομένα που θα προκύπτουν.

Τέλος, τους ενημερώνουμε ότι μέχρι την επόμενη συνάντηση θα πρέπει να έχουν διαβάσει το κείμενο του Ίταλο Καλβίνο «Μανιτάρια στην πόλη» από το σχολικό τους βιβλίο, καθώς και το κείμενο του Αργύρη Χιόνη «Η ομορφιά που γεννιόταν και πέθαινε» από τη φωτοτυπία που τους δίνουμε. Σημειώνουμε ότι και τα δύο κείμενα βρίσκονται αναρτημένα στο Wiki και τους πληροφορούμε ότι με αυτά θα ασχοληθούμε το επόμενο δίωρο.

Β' Φάση: Κατά την ανάγνωση (6 διδακτικές ώρες)

1^ο δίωρο (συνεχόμενο, αν είναι δυνατόν)

Οι μαθητές χωρισμένοι σε τέσσερις ομάδες των έξι μαθητών δουλεύουν στο εργαστήριο Πληροφορικής. Τους δίνεται το [δεύτερο φύλλο εργασίας](#) –κοινό για όλες τις ομάδες– φωτοτυπημένο, ενώ το βρίσκουν αναρτημένο και στο Wiki, όπου τους ζητάμε να συμπληρώνουν ό,τι τους ζητείται. Βασικός στόχος των δραστηριοτήτων εδώ είναι να εντοπίσουν την δυσαρμονική σχέση του κατοίκου της πόλης με τα στοιχεία της φύσης που συναντά ζώντας στην πόλη. Αυτή η σχέση δυσαρμονίας προκύπτει και από τα λογοτεχνικά κείμενα που έχουν ήδη διαβάσει. Τη σχέση αυτή την αποτυπώνουν σε κόμικ –πολύ οικείο κείμενο για τους μαθητές που πάντα τους ενθουσιάζει, το έχουν δε δουλέψει και σε προηγούμενες δραστηριότητες από την αρχή της χρονιάς– με πρωταγωνιστές τα στοιχεία της φύσης των δύο ιστοριών που διάβασαν, τα μανιτάρια και την παπαρούνα(Βλ. [Παράρτημα](#)).

Σκοπός είναι να αντιληφθούν τη συνομιλία μεταξύ των κειμένων και μέσα από τη φανταστική συνάντηση που δημιουργούμε να τους δείξουμε δρόμους να συνομιλούν και οι ίδιοι με τα κείμενα και τους ήρωές τους. Ως βοηθητικό υλικό για τη δημιουργία του διαλόγου μεταξύ των πρωταγωνιστών μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ο πίνακας που τους ζητάμε να συμπληρώσουν με στοιχεία από τη «ζωή» των δύο

πρωταγωνιστών στην πόλη. Επίσης, βοηθητικό είναι και ένα αρχείο που τους δίνουμε για να καταγραφούν οι διάλογοι αρχικά. Γίνεται προσπάθεια να κατακτηθούν έτσι μεταγνωστικές δεξιότητες σε σχέση με το πώς κατασκευάζουμε μια ιστορία και πώς δημιουργούμε έναν διάλογο μεταξύ των ηρώων. Σε κάθε ομάδα ορίζεται ο υπεύθυνος που θα αναρτήσει το κόμικ στην αντίστοιχη σελίδα της ομάδας στο Wiki.

Και καθώς τα κείμενα ανοίγουν τον δρόμο για σκέψεις και προβληματισμό σχετικά με τη ζωή στην πόλη, ζητάμε ως επόμενη δραστηριότητα να μπουν στη θέση των λογοτεχνών και να δημιουργήσουν κι εκείνοι τις δικές τους ιστορίες για μια αναπάντεχη συνάντηση με τη φύση μέσα στην πόλη, προκειμένου να τις παρουσιάσουν στο πλαίσιο των εκδηλώσεων για τη «Μητέρα Γη». Πρώτα όμως τους παροτρύνουμε με στοχευμένες ερωτήσεις να γνωρίσουν τις αφηγηματικές τεχνικές του Καλβίνο και του Χιόνη και να τις σχολιάσουν στη σελίδα του Wiki «Το εργαστήρι του συγγραφέα». Αυτό θα τους βοηθήσει αργότερα στη συγγραφή της δικής τους ιστορίας, διότι θα μπορούν να αξιοποιήσουν τις ίδιες τεχνικές.

Τους δίνουμε οδηγίες που θα διευκολύνουν τη συνεργατική γραφή της ιστορίας και τους ζητάμε να αιτιολογήσουν τη χρήση ορισμένων αφηγηματικών τεχνικών των λογοτεχνών τις οποίες τελικά (συνειδητά) επέλεξαν («Το δικό σας λογοτεχνικό εργαστήρι», η σελίδα στο Wiki). Οι δραστηριότητες αυτές ολοκληρώνονται στο σπίτι.

Το ηλεκτρονικό περιβάλλον λειτουργεί εν τέλει και ως χώρος μαθητείας, αφού οι μαθητές καταγράφουν βήμα-βήμα την πορεία των δραστηριοτήτων τους, συνειδητοποιούν και αιτιολογούν τις επιλογές τους, καταγράφονται σχόλια και μπορούν πάντα να ανατρέχουν στην ανατροφοδότηση που λαμβάνουν.

2^ο δίωρο (συνεχόμενο, αν είναι δυνατόν)

Οι μαθητές βρίσκονται στο εργαστήριο Πληροφορικής και πάλι, όπου τους δίνεται το [τρίτο κοινό φύλλο εργασίας](#) για όλες τις ομάδες με τους εξής θεματικούς άξονες: την εικόνα της φύσης πριν και μετά από μια καταστροφή και την στάση των συγκεκριμένων (προαναφερόμενων) ποιητών απέναντι σε αυτήν. Αφού οι μαθητές

καταγράψουν σε πίνακα λέξεις και φράσεις των ποιημάτων σχετικές με την εικόνα αυτή, ζητάμε να την αποδώσουν ως μία εικονογραφημένη ιστορία σε λογισμικό παρουσίασης, χρησιμοποιώντας τον λόγο των ποιητών, εικόνες που θα επιλέξουν από προτεινόμενες ιστοσελίδες ή και δικές τους φωτογραφίες, μουσική από τη μελοποίηση των δύο ποιημάτων και σχετικά βίντεο. Στόχος είναι οι μαθητές να αντιληφθούν τη σημασία της συμπληρωματικής λειτουργίας των διαφορετικών μέσων στην απόδοση νοήματος.

Παράλληλα τους ζητάμε να εξηγούν σε συγκεκριμένη σελίδα του Wiki γιατί επιλέγουν να χρησιμοποιήσουν τις συγκεκριμένες φωτογραφίες ή τη συγκεκριμένη μουσική ή όποιο άλλο υλικό επιλέξουν για τη δημιουργία της εικονογραφημένης ιστορίας τους. Έτσι φαίνεται πόσο σημαντική είναι η συνειδητή και στοχευμένη επιλογή για το τελικό αποτέλεσμα, όπως ήδη έχει φανεί και από προηγούμενη δραστηριότητα του πρώτου φύλλου με την αιτιολόγηση των τεχνικών που χρησιμοποίησαν στη δημιουργία των ιστοριών τους.

Η επόμενη δραστηριότητα αναφέρεται στη διαφορετική αντίδραση του Γκάτσου και του Γκανά στην καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος. Τη στάση καθενός γίνεται προσπάθεια να την προσεγγίσουν οι μαθητές με τον «τρόπο» του κάθε ποιητή. Συγκεκριμένα, και πάλι με μια δραστηριότητα δημιουργικής γραφής προχωρούν οι μαθητές στη συγγραφή της συνέχεια του ποιήματος του Γκάτσου, αλλά με την οδηγία να τη γράψουν με τα στοιχεία στιχουργικής που εκείνος χρησιμοποιεί, προκειμένου να ασκηθούν σε ορισμένους μορφικούς περιορισμούς, γνωστούς τους ήδη και από το Δημοτικό, και συγκεκριμένα την ιδιαίτερη φόρμα της στροφής, του στίχου και της ομοιοκαταληξίας. Στόχος εδώ είναι να αντιληφθούν τη σχέση αυτών των μορφικών χαρακτηριστικών με τη συγκεκριμένη μελοποίηση.

Επίσης, ζητάμε να επινοήσουν τη συνέχεια μιας συνέντευξης που έδωσε ο Γκανάς σε μαθητές σχετικά με την αφορμή συγγραφής του ποιήματος. Η επιλογή της συγκεκριμένης συνέντευξης υπαγορεύτηκε και από την επιδίωξη να αντιληφθούν οι

μαθητές ότι ένας ποιητής είναι ένα πρόσωπο που ζει δίπλα μας, συνδιαλέγεται μαζί μας και πολύ περισσότερο με μαθητές που ζητούν να ακούσουν την άποψή του.

3^ο δώρο (συνεχόμενο, αν είναι δυνατόν)

Τις δύο τελευταίες ώρες της δεύτερης φάσης γίνεται η παρουσίαση των εργασιών των ομάδων στο εργαστήριο Πληροφορικής, ώστε όλες οι ομάδες να έχουν άμεση πρόσβαση στη σελίδα τους στο Wiki σε περίπτωση που χρειαστεί να προχωρήσουν σε διορθώσεις και αλλαγές με την ανατροφοδότηση που θα λάβουν από τον καθηγητή και τους συμμαθητές τους.

Η παρουσίαση γίνεται από όλα τα μέλη της ομάδας, σύμφωνα με τη σειρά που έχουν συμφωνήσει. Στους μαθητές δίνονται συγκεκριμένα κριτήρια αξιολόγησής τους, τα οποία αφορούν τη συμβολή κάθε μέλους στην επίτευξη των στόχων της ομάδας, τον βαθμό συνεργασίας που επέδειξε και την ολοκλήρωση της εργασίας με επάρκεια και συνέπεια. Η αξιολόγηση γίνεται με μορφή συζήτησης στην οποία παίρνουν μέρος όλοι οι μαθητές, ώστε να φανεί η εκτίμηση/άποψή τους. Οι μαθητές παροτρύνονται να σχολιάσουν ελεύθερα τις εργασίες των συμμαθητών τους και καθώς έχουν όλοι ασχοληθεί με τα ίδια θέματα να προχωρήσουν σε συγκριτικές παρατηρήσεις και κριτική αποτίμηση και των δικών τους επιλογών.

Γ' Φάση: Μετά την ανάγνωση (2 διδακτικές ώρες)

Δώρο συνεχόμενο (αν είναι δυνατόν)

Η περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση των μαθητών θα ολοκληρωθεί με την [τελική τους δραστηριότητα](#) κατά την οποία θα διατυπώσουν τις προτάσεις τους προς το Υπουργείο Περιβάλλοντος. Καλό θα ήταν να έχει επικοινωνήσει ο εκπαιδευτικός με αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου, ώστε οι μαθητές να στείλουν τις προτάσεις τους με ηλεκτρονικό μήνυμα και να λάβουν απάντηση. Έτσι οι μαθητές συμμετέχουν σε δραστηριότητες με νόημα για τη ζωή τους και μάλιστα με οδηγό τους τα λογοτεχνικά κείμενα.

Σε αυτή τη δραστηριότητα τους ζητάμε να ακουστεί η φωνή τους μέσα από ένα πρόσωπο-ήρωα των κειμένων που μελέτησαν. Για παράδειγμα, τους ζητάμε να υιοθετήσουν το πρόσωπο της Περσεφόνης, που θεωρούμε ότι δεν υπακούει στις επιταγές του ποιητή-δημιουργού της και αντιδρά στις προτροπές του. Η αμφισβήτηση της επιλογής του ποιητή υπαγορεύεται από την ανάγκη να αναλάβουν οι μαθητές ενεργό ρόλο ενώ συνάδει περισσότερο με το σύγχρονο κλίμα διεκδίκησης της προστασίας της ανθρώπινης ζωής και της φύσης.

Η παρουσίαση των προτάσεων των μαθητών γίνεται τη δεύτερη ώρα της Γ΄ φάσης. Συντάσσουν όλοι μαζί το ηλεκτρονικό μήνυμα προς το Υπουργείο και αποφασίζουν τη μορφή παρουσιάσής του και στην εκδήλωση του σχολείου.

ΣΤ. Φυλλα εργασίας

1^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Όπως γνωρίζετε, ένα από τα θέματα για τα οποία πρόκειται να οργανωθούν εκδηλώσεις στο σχολείο μας είναι ο εορτασμός της Διεθνούς Ημέρας της Μητέρας Γης, στις 22 Απριλίου, ημέρα που έχει οριστεί από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών (Ο.Η.Ε.) να είναι αφιερωμένη στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. Κάθε τμήμα του σχολείου θα πρέπει να προχωρήσει σε ορισμένες δράσεις και να τις παρουσιάσει εκείνη την ημέρα.

Πώς θα σας φαινόταν το τμήμα σας να ασχοληθεί στο μάθημα της λογοτεχνίας με κείμενα σχετικά με το περιβάλλον; Νομίζω ότι οι λογοτέχνες με την ιδιαίτερη ευαισθησία που τους χαρακτηρίζει έχουν πολλά να πουν και να σας δώσουν ιδέες.

Τα λογοτεχνικά κείμενα θα δώσουν αφορμή να γνωρίσετε το περιβάλλον γύρω σας –το οικιστικό και το ευρύτερο φυσικό– και τη σχέση σας με αυτό. Ακόμη θα σας οδηγήσουν σε σχετικούς προβληματισμούς και θα σας βοηθήσουν να διατυπώσετε προτάσεις για μία αρμονική συμβίωση με τη φύση. Πριν ακούσουμε όμως τη φωνή των λογοτεχνών, ας δούμε τι έχετε εσείς πρώτοι να πείτε για τα περιβαλλοντικά προβλήματα, για όσα ζείτε και για όσα ακούτε να γίνεται λόγος.

- Ας παρακολουθήσουμε πρώτα ένα [βίντεο](#), που θέτει πολλά από τα θέματα που αφορούν το φυσικό περιβάλλον και τη σχέση μας με αυτό.
- Εκφραστείτε, λοιπόν! Συνεργαστείτε σε τετράδες, ανά δύο θρανία, έτσι όπως κάθεστε, και συζητήστε για τα περιβαλλοντικά προβλήματα.
 - ✓ Φτιάξτε μια λίστα με λέξεις ή φράσεις που αυθόρμητα σκέφτεστε και είναι σχετικές με φαινόμενα περιβαλλοντικής καταστροφής που αντιμετωπίζει ο πλανήτης μας και με όλα τα αρνητικά που έχουν προκληθεί.
- Τις λέξεις κάθε ομάδα μπορεί να τις καταγράψει εδώ:

και στη συνέχεια να δημιουργήσετε με τις λέξεις όλων των ομάδων ένα [συννεφόμελο](#) που θα αντιπροσωπεύει την άποψη της τάξης και θα είναι η πρώτη ανάρτηση που θα κάνετε στο Wiki του μαθήματος σχετικά με την εργασία σας.

- Για αυτό θα σας συμβούλευα να σκεφτείτε καλά όλα τα στοιχεία που αποτελούν το οικοσύστημά μας και να βρείτε λέξεις που αποδίδουν τη σκέψη σας με ακρίβεια.

2^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- Και η σειρά των λογοτεχνών τώρα! Ας ακούσουμε τι έχουν να πουν. Ετοιμαστείτε να ξεκινήσετε μια συνομιλία μαζί τους μέσα από τα κείμενά τους για να δούμε πώς μπορούν να βοηθήσουν στις δράσεις που έχετε να κάνετε!

Ας ξεκινήσουμε από το πιο κοντινό μας περιβάλλον, το περιβάλλον της πόλης, κι ας ανιχνεύσουμε τη θέση της φύσης μέσα σε αυτό. Βοηθοί μας ο Ίταλο Καλβίνο και ο Αργύρης Χιόνης που γράφουν ιστορίες για την αναπάντεχη παρουσία μανιταριών και μιας παπαρούνας στο αφιλόξενο περιβάλλον της πόλης.

- Ακούστε τι μας λένε και με τι τρόπους, γιατί θα μπορούσατε κι εσείς ως μια πρώτη δράση να δημιουργήσετε ένα κείμενο για μια περίπτωση απρόβλεπτης παρουσίας της φύσης στην πόλη και πώς σας επηρέασε.

- ✓ Βασικοί πρωταγωνιστές στα κείμενά τους είναι τα μανιτάρια και η παπαρούνα. Αν αυτά τα δύο στοιχεία της φύσης μπορούσαν να συναντηθούν, τι θα συζητούσαν για τη ζωή τους στην πόλη και τη σχέση των κατοίκων με τη φύση (που αυτά αντιπροσωπεύουν); Παρουσιάστε τη συνάντησή τους με μορφή [κόμικ](#) και ανεβάστε τη στη σελίδα του Wiki του μαθήματος «Η φύση μιλά για την πόλη». Η κάθε ομάδα θα βρίσκει τη σελίδα της με το όνομά της και θα αναρτά εκεί το κόμικ της.

- ✓ Νομίζω ότι θα σας βοηθήσει αν πρώτα εντοπίσετε κάποια από τα υλικά της κάθε ιστορίας:

Βοηθητικά ερωτήματα για τη συζήτηση	Μανιτάρια	Παπαρούνα
Πώς βρέθηκαν στην πόλη;		

Ποια είναι η εικόνα της πόλης; (εντοπίστε και λέξεις ή φράσεις κάθε κειμένου)		
Πώς ζουν οι άνθρωποι στην πόλη αυτή;		
Ποια σχέση έχουν οι άνθρωποι της πόλης με τη φύση;		

➤ Η σειρά σας τώρα! Δημιουργήστε μία ιστορία για μια αναπάντεχη συνάντησή σας με ένα στοιχείο της φύσης μέσα στην πόλη (όπως για παράδειγμα με μια ολάνθιστη νεραντζιά στην κεντρική λεωφόρο ή μια κουκουβάγια στην ταράτσα του σπιτιού σας) και για το πόσο επηρέασε η συνάντηση αυτή τη ζωή σας. Θα σας πρότεινα να δοκιμάσετε να τη γράψετε σύμφωνα με τον τρόπο του Αργύρη Χιόνη ή του Ίταλο Καλβίνο.

✓ Παρατηρήστε λοιπόν πώς γράφουν τις ιστορίες τους. Δε μοιάζουν σαν να είναι παραμύθι; Μπορείτε να χρωματίσετε με την πένα επισήμανσης πάνω στα κείμενα που έχετε σε ηλεκτρονική μορφή ορισμένα χαρακτηριστικά γνωρίσματα και να τα χρησιμοποιήσετε κι εσείς στη συνέχεια. Σας προτείνω να εντοπίσετε (με διαφορετικό χρώμα το καθένα βέβαια) τα παρακάτω:

- πώς ξεκινούν –με ποια φράση– και πώς τελειώνουν τις ιστορίες τους (ιδιαίτερα ο Χιόνης με τα δύο [επιμύθια](#) που γράφει)

- ποιος μιλάει σε κάθε ιστορία. Έχει κάποιο πρωταγωνιστικό ρόλο στην εξέλιξη της ιστορίας; Σας φαίνεται το κατάλληλο πρόσωπο να μιλήσει;
 - πού υπάρχει αφήγηση, περιγραφή και διάλογος και για ποιο λόγο κάθε φορά
 - τα σημεία με χιούμορ (και στις δύο ιστορίες) για τη ζωή στην πόλη και τις αντιδράσεις των ανθρώπων. Σας φαίνεται πετυχημένη η επιλογή αυτή για να κάνει εμάς τους αναγνώστες να σκεφτούμε τις περιπέτειες των πρωταγωνιστών από την πιο αστεία τους πλευρά;
 - τα υποκοριστικά που δείχνουν την τρυφερή διάθεση για τους πρωταγωνιστές, την παπαρούνα και τα μανιτάρια
 - τις επαναλήψεις του Χιόνη για να δώσει ένταση και έμφαση – ή μήπως σκέφτεστε και κάποιον άλλο λόγο;
 - και βέβαια τα ασύνδετα σχήματα.
- ✓ Τις παρατηρήσεις σας μπορείτε να τις αναρτάτε στο Wiki στη σελίδα της ομάδας σας («Το εργαστήρι του συγγραφέα»), ώστε να τις μελετήσετε στη συνέχεια και να τις αξιοποιήσετε κι εσείς στη συγγραφή της δικής σας ιστορίας.
- ✓ Η ιστορία σας μπορεί να είναι εντελώς φανταστική –σαν ένα όνειρο– ή και να συνδυάζει στοιχεία φαντασίας και πραγματικότητας –όπως κάνει ο Χιόνης– ή να φαίνεται ότι συμβαίνει στην πραγματική ζωή – όπως αυτή του Καλβίνο. Και μην ξεχάσετε να γράψετε κι εσείς τα επιμύθια σας!
- ✓ Μπορείτε να συζητήσετε την πλοκή και την εξέλιξή της, να την ξεκινήσετε στο σχολείο και να συνεχίσετε την ιστορία σας γράφοντας ο καθένας το δικό του κομμάτι στην ηλεκτρονική σελίδα στο Wiki του μαθήματός μας. Συμφωνήστε με ποια σειρά θα γράψει κάθε μέλος της

ομάδας, πόσες φορές θα γράψει και τα χρονικά περιθώρια που θα έχει. ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ!! Ο καθένας θα πρέπει να συνεχίζει την ιστορία από κει που την άφησε ο προηγούμενος!

- ✓ Μπορείτε επίσης να δημιουργήσετε κι εσείς μία σελίδα στο Wiki η οποία θα είναι «το δικό σας λογοτεχνικό εργαστήρι» και στην οποία θα εξηγείτε σύντομα ποιους τρόπους των συγγραφέων μας βρήκατε κατάλληλους για το κομμάτι της ιστορίας που γράφετε και γιατί αποφασίσατε να τους χρησιμοποιήσετε.
- ✓ Στο κείμενό σας μπορείτε να συμπεριλάβετε φωτογραφίες, σκίτσα, ζωγραφιές, ήχους, τραγούδια, βίντεο και ό,τι άλλο σας φέρει η έμπνευση και ταιριάζει στην περίπτωση.

3^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο Νίκος Γκάτσος και ο Μιχάλης Γκανάς στα ποιήματά τους μας δίνουν την εικόνα της φύσης όπως ήταν πριν την καταστροφή της και την εικόνα της μετά την καταστροφή που έγινε με την παρέμβαση του ανθρώπου. Ας δούμε τη φύση από λίγο πιο κοντά. Νομίζω ότι θα σας βοηθήσει να συμπληρώσετε και τον παρακάτω πίνακα με λέξεις και φράσεις των δύο ποιημάτων:

Κείμενα	Η φύση πριν την καταστροφή	Η φύση μετά την καταστροφή
«Ο εφιόλτης της Περσεφόνης»		
«Στα καμένα»		

- Οι λέξεις και οι φράσεις που βρήκατε σίγουρα σας φέρνουν στο μυαλό ορισμένες εικόνες.
 - ✓ Πώς θα σας φαινόταν να παρουσιάσετε για κάθε ποίημα την εικόνα της φύσης πριν και μετά την καταστροφή σε **εικονογραφημένη ιστορία** με τους στίχους των ποιητών; Θα είναι άλλος ένας τρόπος να μιλήσετε για τη φύση με τη βοήθεια των λογοτεχνών και να εμπλουτίσετε τη δράση σας ως τμήμα στις εκδηλώσεις του σχολείου. Την εικονογραφημένη ιστορία μπορείτε να τη δημιουργήσετε σε λογισμικό παρουσίασης.

Πώς θα τη δουλέψετε στο Wiki του μαθήματος;

- Κάθε ομάδα δουλεύει στη σελίδα της και συγκεντρώνει εκεί το υλικό της. Εικόνες μπορείτε να βρείτε στο διαδίκτυο ή ακόμα μπορείτε να χρησιμοποιήσετε και φωτογραφίες που έχετε τραβήξει εσείς. Αναρτάτε αρκετές από τις φωτογραφίες που βρίσκετε προκειμένου να δημιουργήσετε μία πινακοθήκη, από την οποία στη συνέχεια θα επιλέξετε τις φωτογραφίες που θέλετε για την ιστορία σας. Μπορείτε να αριθμείτε κάθε εικόνα στην ονομασία που της δίνετε. Σας προτείνω να δείτε τις ιστοσελίδες:
 - του [Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας](#), των [Εθελοντών δασοπροστασίας Αττικής](#) –για το ποίημα του Γκανά
 - του [Μουσείου της Ελευσίνας](#), του [ηλεκτρονικού οδηγού του Μουσείου της Ελευσίνας](#), του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού για τα [Ελευσίνια Μυστήρια](#) και το ιστολόγιο http://ieraodo.blogspot.gr/2010/02/blog-post_28.html –για το ποίημα του Νίκου Γκάτσου όπου μπορείτε να βρείτε φωτογραφίεςΚι ακόμα:
 - να ακούσετε πουλιά – για να εμπνευστείτε! (βλ. συνοδευτικό αρχείο)
 - να δείτε [βίντεο](#) και να [ακούσετε](#) τις [μελοποιήσεις](#) των ποιημάτων
- Επιλέξτε τις εικόνες που θέλετε να χρησιμοποιήσετε στην παρουσίασή σας και εξηγήστε στο πεδίο του Wiki για τα σχόλια γιατί επιλέξατε αυτές τις συγκεκριμένες και όχι άλλες. Έτσι και οι συμμαθητές σας θα καταλάβουν τον τρόπο που εργαστήκατε, ώστε να αξιολογήσουν τα αποτελέσματα των εργασιών σας.
- Όπως θα παρατηρήσατε, η καταστροφή της φύσης κάνει τους δύο ποιητές να αντιδράσουν διαφορετικά. Ας προσπαθήσουμε να καταλάβουμε τη στάση τους, γιατί σίγουρα αυτό θα σας βοηθήσει να σκεφθείτε και τις προτάσεις που θα κάνετε για την προστασία της φύσης.
 - ✓ Η καταστροφή που είδε ο Γκάτσος γύρω από τον ιερό χώρο της Ελευσίνας τον οδηγεί να απευθυνθεί στην Περσεφόνη και να την προτρέψει:

στον κόσμο το μπαλκόνι ποτέ μην ξαναβγείς.

Πώς θα συνέχιζε ο Γκάτσος το ποίημα για να εξηγήσει στην Περσεφόνη γιατί την προτρέπει να παραμείνει στον Κάτω Κόσμο; Μήπως θα σκεφτόταν πώς θα αισθανθεί βλέποντας την καταστροφή γύρω της;

☛ Προσέξτε στο κείμενο που θα γράψετε να κρατήσετε τα στοιχεία στιχουργικής που έχει επιλέξει ο Γκάτσος –στίχοι, στροφές, ομοιοκαταληξία– ώστε να μπορεί να ενταχθεί ως συνέχεια στη μελοποίηση.

- ✓ Οι καμένες περιοχές πάλι αντί να αποτρέπουν τον Γκανά να τις επισκεφτεί τον κάνουν να θέλει να πάει εκεί «μια κυριακάτικη εκδρομή». Σας φαίνεται αυτή του η επιθυμία ακατανόητη;
 - Θα μπορούσε ο ίδιος ο Γκανάς να εξηγεί γιατί θέλει να πάει μια εκδρομή στα καμένα σε μια συνέντευξη που έδωσε σε [μαθητές](#) τον Απρίλιο του 2011. Διαβάστε το απόσπασμα της συνέντευξης και σκεφθείτε τη συνέχεια της απάντησής του:

15^η ερώτηση: Από πού εμπνευστήκατε το ποίημα «Στα Καμένα»;

Απάντηση Μιχάλη Γκανά: Αφορμή ήταν οι πυρκαγιές του 1992 ή 3. Δεν είχατε γεννηθεί ακόμη... Κοντεύουν 20 χρόνια από τότε

☛ Νομίζω ότι θα μπορέσετε να φανταστείτε τα λόγια του αν προσέξετε ιδιαίτερες τις προτροπές που κάνει.

Τις απαντήσεις σας θα τις αναρτήσετε στη σελίδα της ομάδας σας στο Wiki, ώστε να προχωρήσει η συνομιλία που έχετε ξεκινήσει με τα κείμενα και τους δημιουργούς και να οδηγηθείτε στη διαμόρφωση των προτάσεών σας.

- Μετά από τόσες δραστηριότητες είστε πια έτοιμοι να παρουσιάσετε τις εργασίες σας σε όλο το σχολείο για την Ημέρα της Μητέρας Γης. Πρώτα όμως η παρουσίαση θα γίνει στην τάξη, για να συζητήσετε και να αξιολογήσετε μεταξύ σας τα συμπεράσματά σας.

4^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- Κι αφού ολοκληρωθεί η παρουσίαση μπορείτε να προχωρήσετε στις τελικές σας προτάσεις. Και πάλι αφορμή μας τα δύο τελευταία κείμενα:
 - ✓ Κι αν η Περσεφόνη αποφάσιζε «να βγει στο μπαλκόνι του κόσμου» και να διαμαρτυρηθεί για όσα συμβαίνουν στο περιβάλλον; Βοηθήστε τη και συντάξτε μαζί της μια επιστολή προς το Υπουργείο Περιβάλλοντος, η οποία μπορεί να ανακοινωθεί στους συμμαθητές σας κατά την ημέρα παρουσίασης των δραστηριοτήτων κάθε τμήματος. Το κείμενό σας θα το στείλετε στην αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου μέσα από την [ηλεκτρονική τους σελίδα](#).
 - Στην επιστολή αυτή προτείνετε δράσεις που μπορεί να κάνει το σχολείο –όπως π.χ. αναδασώσεις, καθαρισμό ακτών, ανακύκλωση και ό,τι άλλο μπορείτε να σκεφτείτε– για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων με τη βοήθεια και περιβαλλοντικών οργανώσεων, αναφέροντας και ιστοσελίδες για πρωτοβουλίες που λαμβάνουν οι οργανώσεις αυτές ή και άλλοι φορείς για την προστασία του περιβάλλοντος.
 - Τέλος, μπορείτε να αναφερθείτε και σε αλλαγές που σκέφτεστε να κάνετε στον τρόπο ζωής σας, ώστε να ζείτε πιο φιλικά προς το περιβάλλον.

Ζ. ΆΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το σενάριο θα μπορούσε να αποτελέσει την αφορμή για την ενασχόληση των μαθητών και με άλλα θέματα που αφορούν τη σχέση του ανθρώπου με το φυσικό περιβάλλον, όπως τη σχέση του με τα ζώα και την έλλειψη ζωτικών φυσικών πόρων (νερό, τροφή), που συναντάμε σε αρκετά κείμενα της ελληνικής και ξένης λογοτεχνίας.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Καθώς το σενάριο βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην αποτελεσματική συνεργασία των μαθητών κάθε ομάδας, χρειάζεται εξοικείωση από πριν με αυτόν τον τρόπο εργασίας, ώστε να μην παρουσιαστούν κενά και ασυνέπειες ιδιαίτερα κατά τη διαδικασία της συγγραφής των ιστοριών των μαθητών.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ακριτόπουλος, Α. 2007. *Το σύγχρονο παραμύθι του Εγγένιου Τριβιζά. Μυθοπλασία και Λόγος. Κείμενα 6*. Σεπτέμβριος 2007

<http://keimena.ece.uth.gr/main/t6/arthra/tefxos6/downloads/akritopoulos..pdf>

Αποστολίδου, Β. & Ε. Χοντολίδου (επιμ.). 2002. *Λογοτεχνία και εκπαίδευση*. Αθήνα: Τυπωθήτω – Γιώργος Δαρδανός.

Παπαδάτος, Γ. 2008. *Παιδικό λογοτεχνικό βιβλίο και περιβαλλοντικά προβλήματα*. Πανεπιστήμιο Αιγαίου <http://www.rhodes.aegean.gr/tepaes/anamorfosi/draseis/tom-c/Papadatos.pdf>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Γίνετε σεναριογράφοι!

Ένα μανιτάρι και μια παπαρούνα συναντιούνται μέσα στην πόλη και συζητούν για τη ζωή τους στην πόλη και τη σχέση των κατοίκων της με τη φύση. Τι λένε;

Φτιάξτε την ιστορία, ώστε να δημιουργήσετε στη συνέχεια ένα κόμικ με το πρόγραμμα [Comic Strip Creator](#). Πολύ βοηθητικό θα είναι να συμπληρώσετε πρώτα τον παρακάτω πίνακα.

	1 ^ο καρτέ	2 ^ο καρτέ	3 ^ο καρτέ
Χώρος / Χρόνος			
Πρόσωπα			
Κατάσταση			
Διάλογοι			